UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Consiliorvm Sive Responsorvm Avgvstini Beroii Bononien. I. C. Praestantissimi Volumen ...

Cum Summariis, & Indice rerum, ac verborum locupletissimo

Iurisdictionum, Iudiciorum, & Criminum materias distinctè continens

Bero, Agostino

Venetiis, 1577

Consilivm LXXXI.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96538

Visual Library

conuentio ſit in ſcriptis per notariũ redacta, nõ dicitur contractus perfectus, quãdo inter contrahentes actum fuit, ꝙ contractus nõ ualeat, niſi in ſcriptis fuerit redactus, & ſic ex conuentione partium ſcriptura ad eſſe contractus requiratur, ſecus ſi ſolũ ad probationem contractus ſcriptura reqreretur, ut quia dictum eſſet, quòd de contractu fiat ſcriptura, nõ autẽ quòd contractus aliàs non ualeat, ut declarant Bar. & alii in d.l.contractus. Concordia ergo in caſu noſtro potuit fuiſſe perfecta, quamuis de ea poſtea eſſet ſcriptura publica facienda. Præterea de hac ſcriptura unus dumtaxat teſtis deponit, ergo &c. Et hæc in præſenti conſultatione dicta ſufficiant, quæ iuris eſſe exiſtimo. Laus Deo.

S V M M Æ.

1 *Ius canonicum, quando agitur de periculo animæ, eſt in utroque foro ſeruandum.*

2 *Debitor, uel eius hæres an, & quãdo actionem, & obligationem aduerſus creditorem etiam de iure canonico præſcribat, ſiue ſciat, ſiue non ſciat ſe eſſe debitorem.*

3 *Et an mala fides, & peccatum tunc ad impediendam pręſcriptionẽ iuxta diſpoſitionem iuris canonici prohibentis præſcriptionẽ propter malam fidem, & conſcientiam rei alienę conſideretur.*
Ius canonicum prohibens præſcriptionem propter malam fidem, et conſcientiam rei alienæ, & peccatum procedit in actionibus realibus, & in iis, quę poſſideri poſſunt, non autem in actionibus perſonalibus ex curſu temporis ob negligentiam non petentis tollendis, ſeu præſcribendis.

4 *Diſpoſitio.l.ſicut C.de pręſcrib.30.ann. loquens de præſcriptione iurium & actionum non eſt per ius canonicum correcta.*

5 *Et ea maximè in hærede debitoris eſt in quocunque foro ſeruãda.*

6 *Actio etiam ſciente debitore ex curſu temporis tollitur, quando lex uoluit eam tolli in pœnam habentis actionem.*

7 *In pœnalibus conſcientia non arctatur.*

8 *Actiones tempore extingui etiam iura canonica permittunt.*

9 *Præſcriptio quadragenaria, etiã debitore ſciente, aduerſus actionem perſonalem de iure canonico datur.*

10 *C.fin.de præſcriptio.*
c.1.de præſcri. in 6. &. } *concordantur, & declarantur.*
c.poſſeſſor de reg.iu.in 6.
Et d.c.fin.an locum habeat in præſcriptione iurium, & actionum aduerſus creditores.

11 *iura, actiones, & perſonæ debitorũ obligatæ poſſideri nõ dicuntur.*

12 *Debitore cum mala fide actionem perſonalem aduerſus creditorem præſcribente, poteſt contra eum agi extraordinariè per officium iudicis per uiã denunciationis euãgelicę, ſeu iudicialis.*

EPITOME.

DEBITOR, uel eius hæres uериſimiliter ignorans ex curſu annorũ triginta, & magis quadraginta, actionem perſonalem aduerſus creditorem etiam de iure canonico præſcribit, & creditor, uel eius hęres ab agendo ꝓpter huiuſmodi præſcriptionẽ reppellatur.

CONSILIVM LXXXI.

VISO inſtrumento depoſiti librarum trecentarũ facto de anno 1499. in quo Franciſcus depoſitarius promiſit, infra trienniũ depoſitum huiuſmodi do. Bartolomeæ ſoluere, cum nunc ambobus mortuis hæredes do. Bartholomeæ ad reſtitutionem dicti depoſiti contra hæredes Franciſci agant, dubitatur, an dicti hæredes agentes excludantur. Et de iure ciuili non eſt dubium, ꝙ actio dicti depoſiti curſu.30. annorum fuit extincta l.ſicut.C. de præſcri.30.ann. Sed de iure ca-
1 nonico, † quod propter periculum animæ eſt in utroque foro ſeruandũ, ut habetur per glo.in c.1.de nou. ope.nunc.& ſcrib. in c.1.extra de conſtit. maius du-
2 bium exiſtit. At † poſtpoſitis, & omiſſis opin. diuerſis, quæ in hoc articulo reperiuntur ab Abb.relatę in c.fi.extra de præſcri. quas referre longum eſſet, ſi ipſi contrahentes ſupereſſent, qui de ſolutione, & ſatiſ-
factione notitiam habere præſumerentur ad l.ſ... glo.ff.pro ſuo.& ad not.plenè in c.ſi uigilanti.de... ſcrip. fortè uerius uideretur, quòd ob ſcientiam... toris ſaltem præſumptam, à qua peccatum ca... non eſſet creditori præcluſa uia agendi d.c.fin.de... ſcri. & c. poſſeſſor.de regu.iur.in 6. Sed ex quo... des utriuſq; ſolũ ſuperſunt, qui uerиſimiliter... defuncti ignorãt, & iuſtam ignorantię cauſam... re dicuntur l. qui in ius alterius ff. de regu.iur... neri de iure poteſt, quòd creditor, uel eius hæres... beat ab agendo contra hæredem Franciſci e... quoniã ſtante curſu longiſſimi temporis, ui... annorum xlviij. à die facti depoſiti, & annorum... die, quo depoſitum erat reſtituẽdum, uerиſi... potuit hęres debitoris credere, & exiſtimare p... fuiſſe ſolutam, cum non ſit uerſimile, quòd cr... tanto tempore negligens fuerit in petendo i... actione perſonali ſibi debebatur, quæ ratio... ipſo creditore, ut habetur ex iis, quæ ponit... cũ quis.de reg.iur.in 6. Præterea in principa... re de mẽte Hoſt. eſt in ſumma de præſcrip.... res, quòd imputandũ ſit negligentiæ illius, in... poteſtate fuit agere.l. purè §.ti.ff. de doli ex... fin.in fin.C.de edi.diui adr.tollen.cũ glo.fi... principalis ſoluiſſet, & inſtrumentũ nõ fuiſſ... peratum, uel de ſolutione inſtrumentũ ni... fectũ, uel fortè fuiſſet amiſſum, quod uer... curſu lõgiſſimi tẽporis, nõ ne iniquũ eſſe... bis idẽ exigeret? l.in bonæ fidei.ff.de reg.iur... ſicut in caſu, quo debitor adhuc uiueret, ra... cati ex ipſius ſcientia prouenientis ꝓpter c... giſſimi tẽporis ſe defendere nõ ualeret, ut... in d.c.fin.cũ ibi not. ita in caſu, quo dumtaxat... des utriuſq; ſuper eſſent, non debet hæres cre... ab hærede debitoris exigere ꝓpter dubiũ pecc... exigẽdo illud, quod potuit dici ſolutũ, cũ hæres... ditoris certus eſſe nequeat, ꝙ non fuerit ſolutũ... militer hæres debitoris certus nõ ſit, ꝙ fuerit ſo... propter quod dubiũ hæres creditoris ab exigẽdo... ſtinere debet, quia in dubiis tutior uia eſt eligen... conſuluit extra de uſuris. Et maior prçſumptio... hærede debitoris ob tã magnũ temporis curſum... tantũ negligentiã creditoris, qui per tẽpus long...
3 mũ tacuit, quoniã † iura canonica, quæ propter... lam fidẽ præſcriptionẽ contra conſcientiã pro... cõſiderant malã fidẽ poſſidẽtis rẽ.c. poſſeſſor... iur.in 6. c.1.de pręſcrip.eod.lib.& c.fi.extra... tamẽ cõſiderant negligentiã non petentis... quã iura uoluerũt actiones perſonales ex... rũ.30.toli, quia in perſonalibus mala fides... poſſeſſam nõ poteſt cõſiderari, nã debitor... dici actionẽ poſſidere, ueluti infra dicetur.R... in caſu, quo debitor, & creditor ſuperuixerent... te curſu longiſſimi tẽporis, uidetur creditor... quoniã peccatũ, quod eſt in realibus conſidera... cũ poſſidens rem alienã nõ dicatur illam tene... conſenſu domini, cui cõpetit rei uendicatio,... conſiderabile in actionibus perſonalibus, in q... nullus regulariter obligatur, niſi cõſenſus utriu... interueniat.l.ſicut.C.de act.& obliga. Vnde in... gationibus perſonalibus debitor rẽ, ſeu ſummã... debet, donec ab eo exigatur, de cõſenſu credito... lã tenere, & poſſidere dicitur, & ideò ex curſu lo... ſimi tẽporis poteſt obliuiſci ꝙ illã creditori de... & ſi recordatur, præſumere poteſt, creditorẽ uo... ſe illã ſibi donare, ex quo eã nõ petiit, nã pauci... qui per tã lõgũ tẽpus ſuũ repetere omittãt, &... hoc facit, tũc pp maius periculũ peccati, cũ cõ... ꝙ res debita ſoluta fuerit, tutior uia ꝓ aĩa eſt el... da.d.c.conſuluit. Et propterea negligẽtiæ cre...

tam magnæ eſt imputandũ, maxèim quando eſſet hæ
res debitoris, à quo exigeretur, qui ueriſimiliter igno
rare poteſt, & ſic in illo ceſſat rõ peccati, ut not. decla
rat Hoſti. in d. sũma. §. quę res. in 2. col. Et hæc uidetur
iuſta cauſa, ob quã per curſum longiſſimi temporis
triginta annorũ actiones perſonales tolli dicuntur, ut
4 in d. l. ſicut. † cuius diſpoſitio non reperitur per ius ca
nonicũ correcta, quia iura canonica loquuntur, quã-
do quis cum mala fide præſcribere uellet. d. c. fin. d. c.
5 poſſeſſor. & d. c. 1. de pręſcrip. in 6. Et ideò † diſpoſitio
illa iuris ciuilis maximè ĩ hęrede debitoris eſt in quo
cunq; foro ſeruanda per ea, quæ habentur in d. c. 1. de
noui oper. nunc. & præcipuè, qñ ultra curſum tanti tẽ
poris adeſſent aliquæ coniecturæ, prout extant in ca-
ſu occurrenti, ueluti colligitur ex dictis quorundã te-
ſtium, qui licet concludenter nõ probent, tamẽ qua-
lem faciunt præſumptionẽ de ſolutione, ſeu ſatisfa-
ctione à debitore facta, ut uidetur eſſe de mente Bal.
in l. 1. C. de ſerui. & in auth. ad hæc. C. de uſur. & ſpecia
lius in c. 1. §. ſi quis per xxx. ſi de feu. fue. contro. nã hu
iuſmodi præſcriptio, quæ ſolũ fuit inducta ob negli-
gentiã debitoris, dicitur à lege introducta in pęnam
ſuæ negligentiæ. d. l. fi. C. de edi. diui adr. toll. quia ui-
gilantibus, & non dormiẽtibus iura ſubueniunt. l. nõ
enim. ff. ex quib. cau. maio. & l. pupillus. ff. de his, quæ
in fraud. credit. & hanc ſñiam ſequitur Bar. in l. ſequi-
tur. §. ſi uiã. ff. de uſucap. Innoc. in c. pleriq;. de immu.
6 eccle. & Vincẽ. in c. cura. de iur. pat. Et † do. Ant. poſt
alios in d. c. fin. de præſcr. dixit, ꝙ quando in pœnã ha
bentis actionẽ lex uoluit actionẽ curſu tẽporis tolli,
ẽt ſciente debitore dr̃ tolli, qa ex illo curſu tp̃is actio
ex ſe finitur abſq; eo, ꝙ aliquis præſcribat, uel acqui-
7 rat, qñ † in pœnalibus cõſcientia non arctatur, ut no.
in c. fraternitatis. 12. q. 2. & p̃ Hoſti. in ſum. de pœnis:
& hoc modo poteſt intelligi d. l. ſicut. iunctis præmiſ-
8 ſis: & ideò † ẽt iura canonica tolerant actionẽ de do
lo, & quanto minoris, & redhibitoriã tempore extin-
gui. l. fi. C. de dolo. & l. 2. C. de ædil. actio. cum ibi alle-
gatis. & idem in aliis multis caſibus notatis inſtit. de
perpet. & tẽpo. actio. ubi actionibus certa diuerſa tp̃a
præfiguntur, & maximè actionibus perſonalibus tem
pus triginta annorũ: ergo ſicut aliæ actiones indiſtin-
ctè ẽt ſecundum ius canonicũ tẽpore tolli dicũtur ad
tradita per Hoſt. in d. ſumma. de præſcr. §. quæ res. ita
& actiones perſonales ex identitate rationis curſu tri
ginta annorũ tollentur, quia illa præſcriptio aduer-
ſus creditores in pœnã negligentiũ introducta fuit,
& præſertim qñ ex parte præſcribentis mala fides ceſ
ſaret, ut quia principalis debitor defunctus eſſet, reli-
9 cto ſuo hærede. Præterea † & ſi propter ſcientiã debi-
toris non poſſet debitor dicto ſpatio triginta annorũ
aduerſus actionẽ pèrſonalẽ præſcribere, tñ data maio
ri negligẽtia, uidelicet annorũ quadraginta deberet
poſſe præſcribere, nam hæc pręſcriptio currit in caſi-
bus, in quibus aliàs tempus triginta annorum nõ ſuf-
ficeret, ut habetur in l. oẽs. C. de præſcrip. xxx. ann. ne
que ex hoc lex dicitur peccatum præſcribentis tolle-
re, ſed hoc ſolum introduxit, quia certũ tempus actio
nibus præfixit, ut Inſtit. de perp. & temp. act. & potuit
lex actiones certo tempore elapſo tollere, quia lex il-
las introduxit. l. 2. ff. de origin. iur. l. ex hoc iure. & ibi
Bar. ff. de iuſti. & iure. Inſtit. de obligat. iuncto §. 1. In-
ſtit. de actio. & l. nihil aliud. ff. de actio. & oblig. & eius
eſt tollere, cuius eſt introducere. l. fin. C. de legib. &
10 per totũ ff. de adimen. leg. ¶ Et † licet tex. in d. c. fi. de
præſcr. qui fuit Innocentii iij. conſideret contra p̃ſcri
bentem ſimpliciter conſcientiã rei alienę, & eius ma
lã fidẽ, tamen alia iura canonica, ut in c. 1. de præſc. in
6. & in c. poſſeſſor. de reg. iur. in 6. quæ fuerunt Bonifa
cij octaui, ſolum conſiderant poſſeſſionẽ bonæ fidei
ad hoc, ut res præſcribi poſſit: & ideò ſecundum iura
Bonifacii id, quod habetur etiam in d. c. fin. de bona,
& mala fide, debet intelligi de bona, & mala fide poſ-
ſeſſoris, ut iura iuribus concordentur: & in dubio hęc
interpretatio ſic fieri debet, ꝙ illud, quod ambiguè, &
ſimpr̃ de ꝯſtituto in mala & bona fide ſtatutũ fuit, de
beat intelligi de poſſeſſore bonæ, uel malæ fidei, quo-
niam iura priora regulariter à ſequentibus declaran-
tur, & interpretantur. l. cum de nouo. & d. l. fi. C. de le-
gibus. & l. non eſt nouum. cum ſequen. ff. eo. tit. Inno
cen. enim iij. qui fuit de anno 1198. antiquior fuit Bo
nifacio viij. qui fuit de anno 1295. ut apud annales ex
tat. Ac etiam Alexan. Papa III. qui ante omnes dictos
Pontifices fuit, uidelicet de anno 1160. in c. uigilãti.
de pręſcr. loquitur de bonę fidei poſſeſſore, & non de
eo, qui ſimpliciter in bona fide eſſe dicitur: ergo tàm
ex decretis pręcedentibus, quàm ex ſubſequentibus
diſpoſitio d. c. fi. dubia, & generalis debet interpreta-
tionẽ recipere, ut intelligatur de poſſeſſore bonę, uel
malę fidei, arg. d. l. non eſt nouum. cum l. ſed & poſte
riores. ff. de legib. Ex quibus infertur, ꝙ diſpoſitio d.
c. fi. loquitur de pręſcriptione rerum, non autem iu-
rium, & actionũ aduerſus perſonas creditorũ, quia in
11 his poſſeſsio non cadit, & pręcipuè qm̃ † iura, & actio
nes non dicuntur poſſideri, & minus perſonę credi-
torum obligatę, ut in l. 3. in prin. ff. de acqui. poſ. l. ſe-
quitur. §. ſi uiã. ff. de uſuca. & l. ſeruus. §. incorporales.
ff. de acq. rer. do. ergo in illis, & aduerſus illas non ca-
dit pręſcriptio, quę abſque poſſeſsione non pręcedit.
l. ſine poſſeſsione. ff. de uſuc. d. c. poſſeſſor. & d. c. uigi-
lanti. Opinio igitur Bart. in d. l. ſequitur. §. uiã. quam
multi ſequuti ſunt, uidetur iuridica non obſtante tex.
in d. c. fi. & in d. c. poſſeſſor. cum aliis pręallegatis, ut
uoluit Hoſti. in d. ſumma. §. quę res. & Abb. quoq; in
d. c. fin. circa fin. huius articuli dixit dictam opinionẽ
Bar. ẽt de iure canonico ueram eſſe, qñ ex parte debi-
toris, uel eius hęredis adeſſet ignorantia, & ſic bona
conſcientia, per quam cum diſpoſitione iuris ciuilis,
uel ſtatuti inducentis pręſcriptionem, ſeu extinctio-
nem actionis aduerſus creditores tollitur non ſolum
obligatio ciuilis, ſed etiam naturalis, à quibus actio
cauſatur. l. licet. §. ea obligatio. ff. de procur. & in du-
bio præſumitur bona fides, & non mala fides, ut ha-
betur per gloſ. & doctor. in c. ſi diligenti. de præſcrip.
& præſertim in hærede, qui in locum alterius ſucce-
dit. d. l. qui in alterius. & d. c. cmu quis. ¶ Præterea eſt
12 animaduertendũ, † ꝙ ẽt tenendo ſimpliciter illã opi
nionem ꝙ cum mala fide debitor aduerſus credito-
rem actionẽ, & obligationẽ perſonalem non præſcri
bat, hoc canoniſtæ pro maiori parte intelligunt quo-
ad effectum agendi non per uiam actionis, & ordina
riè in iudicio ordinario, ſed extraordinariè per offi-
ciũ iudicis habẽdo recurſum contra debitorẽ per uiã
denunciationis euangelicæ, ſeu iudicialis iuxta text.
in c. nouit. de iud. & in c. ſi peccauerit. 2. q. 1. & p̃ Bart.
in extrauag. ad reprimẽ. in uer. per denunciationẽ. ut
expreſsè uolũt Bal. in d. c. 1. §. ſi quis. per xxx. ſi de feu.
fue. cõtrouer. & in d. l. 1. C. de ſerui. & in auth. ad hæc.
C. de uſur. & do. Ant. in d. c. fi. & Abb. ibi quaſi circa fi.
articuli, & eſt cõis opinio. Sed in caſu occurrenti con
tra hæredes Franciſci agitur per uiã actionis, & ordi-
nariè petendo exequutionẽ inſtrumenti, & nõ fuerũt
ſeruata illa, q̃ in denunciatione euangelica, uel iudi-
ciali ſeruãda ſunt iuxta tradita in locis allegatis, ergo
dicti hæredes ſunt ab obſeruatione p̃ſentis iudicii ab-
ſoluẽdi. Et ita in caſu, de quo agiť, ꝑtrãſeo. Laus Deo.

S V M M AE.

1 *Actio intentata cognoſcitur ex medio concludendi.*
2 *Certi condictio quando competat.*
3 *Præſcriptionis exceptio dicitur exceptio litis finitæ, & impedit*